

Utbildningsinspektion i Vännäsby skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Vännäs kommun och besökt Vännäsby skola den 10–12 mars 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Vännäsby skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Vännäsby skola intervjuades rektorer, lärare, elevvårdspersonal, elever och föräldrar. Inspektörerna besökte också lektioner vid Vännäsby skola. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i rektorsområdet utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Vännäsby skola	Antal elever
Förskoleklass	24
Grundskola	319
Skolbarnsomsorg	81

Källa: Vännäsby skola

Vännäsby skola ligger centralt i Vännäsby, cirka 5 kilometer från Vännäs tätort. Skolan är en av kommunens två betygssättande grundskolor och omfattar förskoleklass och årskurserna 1 till 9 samt tre fritidsavdelningar. Skolbyggnaden är utbyggd i etapper med den senaste tillbyggnaden under senare delen av 90-talet. I skolan finns också ett bibliotek. Eleverna äter skollunch i en angränsande byggnad med äldreboende. Skolgården erbjuder möjligheter till lek och spel.

Två rektorer leder skolans verksamhet. En rektor leder skolans arbete i skolbarnsomsorgen, förskoleklassen och upp till årskurs 4. Den andra rektorn leder verksamheten i årskurserna 5–9. Eleverna i grundskolan är indelade i åldershomogena grupper. Personalen vid skolan är organiserad i arbetslag utifrån verksamheterna i skolbarnsomsorg och förskoleklass, förskoleklass och årskurs 1–3. För årskurserna 4 till 9 finns ett arbetslag för varje årskurs.

Upptagningsområdet är Vännäsby och byarna i omnejd, vilket innebär att flera av dessa elever har skolskjuts.

Helhetsbedömning

Inspektionen visar att Vännäsby skola, trots intensifierat arbete med normer och värden, inte nått tillräckliga resultat med att skapa en trygg miljö för alla elever. Inspektörerna bedömer att skolan måste arbeta vidare med frågor som berör respekt, tolerans och förhållningssätt samt tydligare följa upp och utvärdera värdegrundsarbetet. I det arbetet krävs ett tydligt och gemensamt agerande från alla skolans parter. I skolans likabehandlingsplan kan inte de olika verksamheterna inom skolan identifieras och därmed inte eventuella skillnader i arbetet med att främja allas lika rättigheter och förebygga och förhindra kränkande behandling.

Kunskapsresultaten är överlag goda. Skolan bör dock i sin uppföljning av kunskapsresultaten uppmärksamma skillnaderna mellan pojkars och flickors resultat och därmed vidta åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen och då särskilt pojkarnas resultat. Resultaten i matematik behöver, enligt inspektörerna, närmare analyseras då de trots insatser med bland annat utökad undervisning fortfarande är förhållandevis låga. Inspektörerna bedömer att arbetet med att kontinuerligt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling som underlag för bedömning och utvärdering av stödinsatser måste förbättras.

Arbetet med särskilt stöd till elever som har svårigheter i skolarbetet består till stor del av akuta insatser i de senare årskurserna. Specialpedagogerna arbetar nästan uteslutande direkt mot enskilda elever eller grupper och de har mycket liten tid att

arbeta konsultativt och med förebyggande arbete. I de lägre årskurserna finns en större flexibilitet i arbetet med elever i behov av särskilt stöd.

Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning, men eleverna kännedom om mål att sträva mot är liten. Verksamheten visar några goda exempel på undervisningstillfällen där eleverna i stor utsträckning är delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen, men överlag är elevernas delaktighet begränsad och behöver enligt inspektörerna utvecklas.

Lokala tolkningar av kursplanerna finns för samtliga årskurser med utgångspunkt från de nationella målen. Vid inspektionen framkommer att användningen av de nationella målen och betygskriterierna vid bedömning och betygssättning varierar mellan lärare och arbetslag. Vännäsby skola deltar i ett kommunövergripande arbete om betyg och bedömning som bland annat syftar till att ta fram gemensamma bedömnings- och betygskriterier och främja likvärdigheten vid betygssättning och bedömning av elevers kunskapsutveckling. Inspektörerna bedömer att detta utvecklingsarbete bör förbättras.

Ansvarsfördelningen mellan rektorerna är tydlig och båda rektorerna håller sig förtrogen med det dagliga arbetet. Rektorn för de högre årskurserna bör dock se över elevvårdsverksamheten och säkerställa att eleverna i ett tidigt skede får det särskilda stöd och den hjälp de behöver genom att resursfördelning och stödåtgärder anpassas till de behov som finns.

Skolan bör inom ramen för sitt kvalitetsarbete fördjupa analysen av hur kunskapsresultat och resultat av arbetet med normer och värden har utvecklats över tid och tydligare använda den analysen i planering och genomförande av verksamheten. Skolan bör även hitta former för en kvalitetsredovisning som utgör ett verktyg för personalen i sitt arbete med att utvärdera och utveckla verksamheten.

Inspektionen visar att Vännäsby skola överlag har god tillgång till högskoleutbildad personal på alla nivåer och att personalen får den kompetensutveckling som de behöver. Skolan bör dock enligt inspektörerna även prioritera kompetensutveckling inom värdegrundsarbetet.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Elevernas kunskapsutveckling följs inte upp och dokumenteras i samtliga ämnen (avsnitt 2.7 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Skolan genomför inte en systematisk utvärdering av kunskapsresultaten i årskurs 9 (2 kap. 6 § samt avsnitt 1, 2.2 och 2.8 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet).
- Skolan utgör inte en trygg miljö för alla elever vilket måste åtgärdas (1 kap. 2 § skollagen och avsnitt 1 och 2.1 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).

4 (18)

- Alla elever erbjuds inte möjlighet att välja svenska eller engelska inom ramen för språkvalet (2 kap. 18 § grundskoleförordningen).
- Skolans kvalitetsredovisning motsvarar inte förordningens krav (3 § och 3a § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Eleverna ges inte möjlighet att nå målen för årskurs 5 i ämnet teknik (2 kap. 6 § grundskoleförordningen).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolans värdegrundsarbete måste förbättras.
- Elevernas möjligheter till inflytande över sitt lärande bör stärkas.
- Skolans arbete med bedömning och betygssättning bör förbättras.
- Skolans uppföljning och utvärdering av stödinsatser bör förbättras.
- Samverkan mellan verksamheterna i de lägre och högre årskurserna bör utvecklas.
- Skolan och kommunen bör förbättra personalens möjligheter till ämnesspecifik kompetensutveckling.
- Skolan bör förbättra sitt kvalitetsarbete.
- Skolan bör förbättra elevernas möjligheter att nå målen i idrott och hälsa för årskurs 5.
- Utbudet inom elevens val bör öka.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1: Andel elever (i procent) som har nått kravnivån på de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik i årskurs 5, år 2006-2007.

Ämnen	2006	2007
Svenska	76 %	93 %
Engelska	84 %	97 %
Matematik	82 %	83 %

Källa: Skolans uppgifter

Kommentar

Skolan genomför test i läsutveckling med kontrollpunkter i förskoleklass, årskurs 2, årskurs 3 och årskurs 6 samt diagnostiskt test i matematik. Resultaten för 2006/07 visar att 73 procent av eleverna nått målen i svenska och att 78 procent nått målen i matematik.

Kunskapsresultaten för årskurs 5 är goda förutom i matematik och idrott. I matematik visar resultaten även en markant skillnad i måluppfyllelse mellan pojkar och flickor. Den låga måluppfyllelsen i idrott beror enligt skolans egen analys på att många elever inte klarar uppställda mål för simning som i sin tur härleds till att eleverna inte haft tillräcklig tillgång till simhallen. Skolan genomför de nationella ämnesproven i årskurs 5 och resultaten redovisas i tabell 1. I en jämförelse mellan de två senaste åren visar skolan en tydlig förbättring av resultaten i de nationella ämnesproven i svenska och engelska. I matematik är resultaten oförändrade.

Tabell 2: Resultatmått för elever i årskurs 9 vid Vännäsby skolan år 2005–2007.

	Vännäsby skola			Vännäs kommun			Riket		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Meritvärde	219,7	200,4	205,5	209,5	193,0	207,5	206,3	206,8	207,3
- Flickor	244,5	209,4	225,0	229,4	199,5	211,2	217,3	218,3	218,8
- Pojkar	205,3	193,9	192,1	192,3	187,3	204,3	195,8	195,7	196,5
Andel behö- riga till natio- nellt program	96,5	89,5	90,6	91,8	86,6	91,1	89,2	89,5	89,1
- Flickor	100	83,3	100	96,8	80,5	93,2	90,7	90,7	90,4
- Pojkar	94,4	93,9	84,2	87,5	92,0	89,2	87,7	88,3	87,9
Andel elever som nått målen i alla ämnen.	94,7	78,9	82,8	84,3	75,0	83,4	75,5	76,0	76,1

Källa: Skolverkets statistik

Kommentar

Inspektörerna konstaterar att genomsnittliga meritvärdet, som redovisas i tabell 2, under de senaste åren sjunkit. Meritvärdet för flickor har höjts år 2007 medan meritvärdet för pojkar ligger kvar betydligt lägre än meritvärdet för flickor. Skillnaden i meritvärdet mellan flickor och pojkar är nästan 35 poäng. Inspektörerna konstaterar att skillnaden mellan pojkar och flickor återfinns i betygsstatistiken i exempelvis idrott och hälsa, matematik, språkval, slöjd och geografi. Andelen elever behöriga till nationellt program och andelen elever som nått målen i alla ämnen är något högre än riksgenomsnittet.

Tabell 3: Resultat i de nationella ämnesproven i årskurs 9 och slutbetyg i samma ämnen år 2007.

Ämnen	Andel (%) elever som uppnått målen i det nationella ämnesprovet år 2007	Andel (%) elever som fått minst Godkänt i slutbetyget, år 2007
Svenska	92 %	98 %
Engelska	95 %	96 %
Matematik	81 %	92 %

Källa: Uppgifter från Skolan

Kommentar

Tabell 3 visar en överensstämmelsen mellan de nationella ämnesproven i årskurs 9 och slutbetyget i ämnena svenska och engelska. I ämnet matematik är andelen som nått minst godkänt betyg 11 procentenheter högre än andelen elever som uppnått målen i det nationella ämnesprovet. Någon närmare förklaring till detta ges inte. Inspektörerna konstaterar att ämnet matematik för hela skolan bör vara ett ämne att närmare analysera och även relatera resultaten till arbetssätt och arbetsformer samt till arbetet med särskilt stöd. Det är viktigt att skolans resultat inte enbart används för åtgärder på individ- och grupp-nivå, utan också utgör ett underlag på skolnivå för hur undervisningen kan utvecklas.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framåtsyftande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	x		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att arbetet med uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat håller mindre god kvalitet. Lokala kursplaner finns för samtliga årskurser med utgångspunkt från de nationella målen att uppnå och mål att sträva mot. Inom bedömningsområdet finns dock behov av följande förbättringsinsatser:

Regelbunden uppföljning

För årskurs 5 finns ett underlag för systematisk utvärdering av kunskapsresultaten i form av en bedömning av måluppfyllelsen i varje enskilt ämne, dock inte i ämnet teknik. För årskurs 9 följer skolan upp kunskapsresultaten i ämnena svenska, matematik och engelska men en systematisk utvärdering av kunskapsresultaten genomförs inte. Lärarna genomför ingen kontinuerlig uppföljning och dokumentation av elevernas kunskapsutveckling, som underlag för exempelvis stödinsatser. Inspektörernas bedömning är att detta arbete måste förbättras.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygs katalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Lärarna vid Vännäsby skola gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper och använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning. I kommunen finns en pågående diskussion för att nå en likvärdig bedömning av elevernas kunskapsnivå, ett arbete som även syftar till att ta fram gemensamma bedömnings- och betygskriterier. Inspektörerna bedömer att arbetet med bedömning och betygssättning håller god kvalitet. Inom bedömningsområdet finns dock behov av följande förbättringsinsats:

Utgångspunkt vid bedömning och betygssättning

Enligt läroplanen ska betyget uttrycka i vad mån den enskilda eleven har uppnått de mål som uttrycks i kursplanen för respektive ämne eller ämnesblock. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika kriterier för olika kvalitetssteg. Dessa betygskriterier anges i anslutning till respektive kursplan.

I kommunen pågår ett gemensamt arbete med att skapa enhetliga bedömnings- och betygskriterier utifrån de nationella målen. Inspektionen visar att lärarna kommit olika långt i detta utvecklingsarbete och i tillämpning av de gemensamma kriterierna. Inspektörerna bedömer att skolan bör fördjupa det gemensamma arbetet med betyg och bedömning för att säkerställa likvärdiga bedömningar inom skolan och kommunen utifrån de nationella kursplanerna och betygskriterierna.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att förskoleklassens verksamhet i huvudsak planeras och genomförs utifrån läroplanens intentioner och ger eleverna förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Verksamheten stimulerar barnens möjligheter till utveckling och lärande för fortsatt skolgång. Inspektörerna bedömer att området genomförande av utbildningen i övrigt överlag har god kvalitet. Vid Vännäsby skola finns exempel på hur organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer. Eleverna ges kunskap om demokratins principer och ges möjligheter att utveckla sin förmåga att arbeta i demokratiska former. Elevernas möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet varierar dock beroende på lärare och ämne. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsatser:

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Det är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt

att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning.

Vid Vännäsby skola sker information och diskussion om kunskapsmål vid varje terminsstart och inför varje nytt moment. Målen presenteras även för föräldrarna på föräldramöten. Mål att sträva mot används för att ange inriktningen på skolans arbete. Elever och föräldrar har dock liten kännedom om dessa. Vid inspektionsbesöket visas exempel på undervisningstillfällen där eleverna i stor utsträckning är delaktiga i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen, men överlag är elevernas delaktighet begränsad, vilket även skolans egen utvärdering visar. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas möjligheter till ansvar för det egna arbetet samt att öka elevernas inflytande på utbildningens utformning.

Samverkan inom skolan

Enligt läroplanen ska lärarna samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande.

Inspektionen visar på liten samverkan mellan lärare i de lägre och högre årskurserna. Trots ett nära samarbete mellan de två rektorerna ger Vännäsby skola intrycket att vara två skolor i en gemensam byggnad. Inspektörerna bedömer att lärarna bör utveckla samverkan mellan verksamheterna i de lägre och högre årskurserna vid skolan. Rektorerna bör skapa förutsättningar för att främja och utveckla denna samverkan.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området anpassning av verksamheten till elevernas behov är av mindre god kvalitet. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsatser:

Särskilt stöd

Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. I grundskoleförordningen föreskrivs att om det ge-

nom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och hjälpa elever i behov av särskilt stöd.

Arbetet med särskilt stöd till elever som har svårigheter i skolarbetet vid Vännäsby skola är till stor del inriktad mot akuta insatser i de senare årskurserna. Specialpedagogernas arbete är nästan uteslutande schemalagd tid av resurslärarkaraktär och de har mycket liten tid att arbeta konsultativt och med förebyggande arbete. I inspektionen framkommer inga tydliga rutiner och resultat av arbetet med uppföljning och utvärdering av stödåtgärder och hur stödresurser utnyttjas. I de lägre årskurserna finns en större flexibilitet i arbetet med elever i behov av särskilt stöd och specialpedagogerna arbetar även konsultativt gentemot lärarna.

Inspektörerna bedömer att skolan bättre bör följa upp hur stödresurser används och vilka effekter det har. Rektorn för de högre årskurserna bör se över elevvårdsverksamheten och säkerställa att eleverna i ett tidigt skede får det särskilda stöd och den hjälp de behöver genom att resursfördelning och stödåtgärder anpassas till det behov som finns.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
X			

Motivering:

Vännäsby skola utgör inte en trygg miljö för alla elever och inspektörerna bedömer att området normer och värden i studiemiljö och samvaro är av ej godtagbar kvalitet. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsatser:

Trygg miljö och värdegrundsarbete

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet samt vilja och lust att lära. Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska präglas av omsorg om individen, omtanke och generositet. Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för mobbning. Tendenser till trakasserier ska aktivt bekämpas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.

Sedan hösten 2007 finns schemalagd tid för att elever och personal tillsammans ska arbeta med värdegrundsfrågor. Syftet är att synliggöra läroplanens värdegrund, skapa en grund för elevernas sociala och emotionella utveckling, förebygga psykisk ohälsa och främja elevernas trygghet och lust att lära. Vid skolan finns en fritidsledare som framförallt arbetar med de äldre eleverna. Skolan har en trygghetsgrupp bestående av rektor, skolsköterska, kurator, och vid behov även annan kompetens vid skolan. Trygghetsgruppen ansvarar för kamratstödjarverksamheten, att vara ute bland eleverna på raster samt att samtala med elever som blivit kränkta eller har kränkt genomförs. Ansvar för kamratstödjarverksamheten i årskurs 7 – 9 har lärarna för dessa årskurser. Rastvakter som bär gula västar finns vid alla schemalagda raster för de yngre eleverna. Föräldrasamverkan beskrivs av skolan som en av grunderna i arbetet med värdegrundsfrågor och det finns en uttalad strävan att utvidga samverkan med socialtjänst och polis. I skolans dokumentation finns omfattande metoder beskrivna för hur alla vid skolan ska bidra till att förebygga kränkande behandling, upptäcka, utreda och åtgärda eventuella problem. Dokumentationen omfattar även en beskrivning över ansvarsområden inom skolans värdegrundsarbete.

Vid inspektionen framkommer dock en rad exempel på att skolan inte utgör en trygg miljö för alla elever. Inspektionsbesöket visar exempel där det saknas ett respektfullt förhållningssätt mellan elever och mellan lärare och elever. Metoder för att hantera elevernas dåliga språkbruk, mobbning eller mobbingliknande situationer varierar i personalgruppen och skolan visar i sitt agerande ingen tydlig gemensam strategi. Eleverna upplever att de inte blir tagna på allvar av de vuxna och intrycket är att lärarna inte tar itu med det som beskrivs som ”enkla fall” och tendenser till kränkande behandling.

Inspektörerna bedömer att skolan snarast måste förbättra sitt arbete med att göra skolan till en trygg arbetsplats för alla och en god miljö för utveckling och lärande enligt de författningar som gäller för det offentliga skolväsendet. Vännäsby skola måste förbättra arbetet med frågor som berör respekt, tolerans och förhållningssätt. Här krävs ett tydligt och gemensamt agerande från såväl kommunen, rektor, personal, elever och föräldrar. Inspektörerna vill poängtera vikten av att värdegrundsar-

betet följs upp och utvärderas. Det är också viktigt att se till att skolans synsätt och värdegrundsarbete är väl förankrat hos såväl personal som elever och föräldrar.

Likabehandling

Likabehandlingsplanens syfte är att främja allas lika rättigheter och att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska anpassas för varje verksamhet, till exempel förskola, fritidshem och skola. Likabehandlingsplanen ska vara konkret och bör utgå från en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Ansvarsfördelning, rutiner för akuta åtgärder, uppföljande insatser bör ingå i dokumentationen. Personal, elever och föräldrar ska medverka i arbetet med planen som årligen ska följas upp, utvärderas och vid behov revideras. Likabehandlingsplan ska följas upp och utvärderas i kvalitetsredovisningen. Arbetet med skolans likabehandlingsplan ska vara tydligt i skolans dagliga praktik och eleverna ska vara delaktiga både vid uppföljning och bearbetning.

Den likabehandlingsplan som finns för Vännäsby skola är gemensam med Bråns skola. I planen kan inte de olika verksamheterna inom skolan identifieras och därmed inte eventuella skillnader i arbete med att främja allas lika rättigheter och förebygga och förhindra kränkande behandling. Inspektörerna vill poängtera vikten av att planen utformas utifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen finns inte redovisad i skolans kvalitetsredovisning. Inspektörerna bedömer därmed att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller författningens krav, se vidare Skolverkets allmänna råd för arbetet med att främja likabehandling (SKOLFS 2007:7).

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Vännäsby skola utnyttjar skolans val för utökad undervisning i matematik i de lägre årskurserna och för arbete med värdegrundsfrågor. Eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler, även om en del läromedel och möbler är slitna. Inspektörerna bedömer att området tillgång till utbildning är av mindre god kvalitet. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsatser:

Valmöjligheter

I timplanen anges ett visst antal timmar för språkval. Som språkval ska erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska. Som språkval för en elev ska även erbjudas det språk som eleven har rätt till modersmålsundervisning i, svenska som andraspråk för elever som i övrigt får undervisning i svenska som andraspråk, svenska för elever som i övrigt får undervisning i svenska, samt engelska och teckenspråk.

Vännäsby skola erbjuder franska, spanska och tyska samt svenska/engelska som alternativ i språkval. På språkvalsblanketten framgår att svenska/engelska är språkstöd. Detta val är i första hand avsett för elever som har svårigheter i dessa ämnen. Inspektörerna vill tydliggöra att rätten att välja svenska eller engelska enligt grundskoleförordningen ska omfatta alla elever oberoende av förkunskaper, vilket skolan måste åtgärda. Elever med svårigheter har rätt till stöd inom ramen för det ämne de behöver stöd i.

I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I elevens val kan även ingå ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i. Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastställt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val. Eleverna ska erbjudas ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Inspektionen visar att utformningen av undervisningen i elevens val varierar mellan arbetslagen. Exempel på valmöjligheter är utflykter, skidåkning, bild och teater. Inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att alla elever erbjuds ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val.

Garanterad undervisningstid

Ämnet teknik finns inte med i skolornas timplaner eller på scheman för årskurserna 1–5. I intervjuer framkommer att teknik inte genomförs förrän i årskurs 8 och 9. Elever och föräldrar känner inte till målen och det står inte klart när och hur undervisningen i teknik genomförs. Inspektörerna bedömer därför att eleverna inte ges möjligheter att nå målen för årskurs 5 i ämnet teknik.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utveckling och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området personalens utveckling och kompetens är av god kvalitet. Vännäsby skola har överlag god tillgång på högskoleutbildad personal på alla nivåer. Inom bedömningsområdet finns dock behov av följande förbättringsinsatser:

Personalens kompetensutveckling

Enligt läroplanen är det rektorns ansvar att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter. Personalen vid Vännäsby skola får enligt intervjuer i huvudsak den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt. Dock är mycket av kompetensutvecklingen centralt styrd och av allmän karaktär. Inspektörerna bedömer att rektorn bör utöka möjligheterna till ämnesspecifik fördjupning och kompetensutveckling för lärarna, samt prioritera kompetensutveckling inom värdegrundsarbetet.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Ansvarsfördelningen mellan rektorerna är tydlig och båda rektorerna håller sig förtrogen med det dagliga arbetet. Inspektörer bedömer dock att området rektors ansvar är av mindre god kvalitet. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsats:

Rektor som pedagogisk ledare

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.

Inspektörerna bedömer att rektorn för de senare årskurserna på Vännäsby skola bör ta ett tydligare ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och skapa rutiner för att följa och utvärdera elevernas kunskapsresultat. Detta för att skapa underlag för elevvårdsverksamheten och säkerställa att eleverna i ett tidigt skede får det särskilda stöd och hjälp de behöver. Rektorn för de senare årskurserna bör även utveckla arbetet med uppföljning och utvärdering så att exempelvis resursfördelning och stödåtgärder anpassas till det behov som finns.

Rektorn har det övergripande ansvaret för att skolan präglas av omsorg om individen, omtanke och generositet. Inspektionen visar en rad exempel på att skolan inte utgör en trygg miljö för alla elever. Att nå dit kräver engagemang och tydligt agerande från alla som arbetar i skolan. Ansvaret för detta arbete vilar på rektorn. Skolan har omfattande riktlinjer för värdegrundsarbetet. Även om inspektörerna konstaterar att det skett förbättringar under det senaste året så är det inte tillräckligt. Inspektörerna bedömer sammantaget att rektorerna måste ta ett gemensamt ansvar för detta arbete och genom regelbunden uppföljning och utvärdering kontrollera att förbättringar sker och att nya metoder och åtgärder utvecklas och prövas.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Skolan bedriver ett kvalitetsarbete inom respektive arbetslag, men den övergripande strategin och kontinuiteten bör förbättras. Med hänvisning till vad som redovisas nedan bedömer inspektörerna att området kvalitetsarbete är av mindre god kvalitet.

Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsats:

Systematiskt kvalitetsarbete

Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt provas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder provas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället.

Vid Vännäsby skola utvärderas verksamheten i slutet av varje läsår utifrån de direktiv och prioriterade områden som kommunen angett. Medvetenheten om skolans resultat varierar bland lärarna. Skolövergripande sammanställningar och analyser av resultat är ett viktigt underlag för bedömningen av om verksamheten ger eleverna förutsättningar att nå de nationella målen. Inspektörerna bedömer att skolan bör fördjupa analysen av hur kunskapsresultat och resultat av arbetet med normer och värden har utvecklats över tid och tydligare utnyttja den analysen i utformningen av undervisningens organisation, innehåll och arbetssätt.

Kvalitetsredovisning

Kvalitetsarbetet ska årligen dokumenteras i en kvalitetsredovisning för varje skola och verksamhetsform. Kvalitetsredovisningen ska vara ett verktyg för att regelbundet kunna stämma av hur långt verksamheten kommit i det löpande kvalitetsarbetet. Redovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse samt för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

18 (18)

Skolan har en kvalitetsredovisning med utgångspunkt i de nationella målen att sträva mot. Redovisningen ger information om verksamheten och dess måluppfyllelse och lyfter fram åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen. Den saknar dock en redovisning av skolans uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen. Detta måste åtgärdas. Inspektörerna gör även bedömningen att redovisningen inte utgör ett reellt verktyg för personalen i deras arbete med att följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Skolan bör på ett tydligare sätt använda kvalitetsredovisning som ett verktyg för alla i skolan i sitt arbete med att pröva undervisningsmålen, följa upp och utvärdera resultat gentemot de nationella målen samt att pröva och utveckla nya metoder. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2008-08-27 Umeå

Pär Axelsson

Ewa Lindberg